

الدرس الاول

فعل

کلمه‌های عربی به سه دسته تقسیم می‌شوند به عبارت دیگر سه نوع اند. (اسم، فعل، حرف)
فعل: کلمه‌ای است که برانجام کاری، روی دادن و یا پدید آمدن حالتی در یکی از زمان‌های گذشته، حال و آینده دلالت می‌کند. بنابراین تعریف فعل سه نوع است: **ماضی، مضارع، امر**
 با فعل ماضی و مضارع به‌طور مفصل در کلاس دوم راهنمایی آشنا شدیم. اما جهت یادآوری و بازآموزی به‌طور خلاصه به یادآوری آن‌ها می‌پردازیم.

فعل ماضی: فعلی است که بر انجام کاری، روی دادن و یا پدید آمدن حالتی در زمان گذشته دلالت می‌کند و از ترکیب ریشه‌ی فعل (بن ماضی) به اضافه ی علامت صیغه‌ها ساخته می‌شود و دارای ۱۴ صیغه می‌باشد. مانند: ذَهَبُوا (رفتند) ذَهَبَ + وا
 جدول ساخت و صرف فعل ماضی به شرح زیر است.

مفهوم صیغه	صیغه ماضی	علامت صیغه	+	ریشه فعل
مفرد مذکر غایب	جَلَسَ	—	+	جَلَسَ
مثنی مذکر غایب	جَلَسَا	ا	+	جَلَسَ
جمع مذکر غایب	جَلَسُوا	وا	+	جَلَسَ
مفرد مؤنث غایب	جَلَسَتْ	—	+	جَلَسَ
مثنی مؤنث غایب	جَلَسَتَا	ا	+	جَلَسَتْ
جمع مؤنث غایب	جَلَسْنَ	نَ	+	جَلَسَ
مفرد مذکر مخاطب	جَلَسْتَ	تَ	+	جَلَسَ

سوم راهنمایی

جلسَ	+	تُما	جَلَسْتُما	مثنی مذکر مخاطب
جَلَسَ	+	تُم	جَلَسْتُم	جمع مذکر مخاطب
جَلَسَ	+	تِ	جَلَسْتِ	مفرد مؤنث مخاطب
جَلَسَ	+	تُما	جَلَسْتُما	مثنی مؤنث مخاطب
جَلَسَ	+	تُنَّ	جَلَسْتُنَّ	جمع مؤنث مخاطب
جَلَسَ	+	تُ	جَلَسْتُ	متکلم و حده
جَلَسَ	+	نا	جَلَسْنَا	متکلم مع الغير

فعل مضارع: فعلی است که برای انجام کاری، روی دادن و یا پدید آمدن حالتی در زمان حال و آینده دلالت می‌کند. و از ترکیب (حرف مضارع + ریشه‌ی فعل (ماضی) + علامت صیغه‌ها) به دست می‌آید. مانند: يَقْرَأُ (می‌خواند) ی + قرأ

حرف مضارع +	ریشه‌ی فعل (ماضی)	+	علامت صیغه‌ها	صیغه‌های مضارع	مفهوم
یَ	ذَهَبَ -	+	-	يَذْهَبُ	مفرد مذکر غایب
یَ	ذَهَبَ -	+	انِ	يَذْهَبَانِ	مثنی مذکر غایب
یَ	ذَهَبَ -	+	ونَ	يَذْهَبُونَ	جمع مذکر غایب
تَ	ذَهَبَ -	+	-	تَذْهَبُ	مفرد مؤنث غایب
تَ	ذَهَبَ -	+	انِ	تَذْهَبَانِ	مثنی مؤنث غایب
یَ	ذَهَبَ -	+	نَ	يَذْهَبِينَ	جمع مؤنث غایب
تَ	ذَهَبَ -	+	-	تَذْهَبُ	مفرد مذکر مخاطب
تَ	ذَهَبَ -	+	انِ	تَذْهَبَانِ	مثنی مذکر مخاطب
تَ	ذَهَبَ -	+	ونَ	تَذْهَبُونَ	جمع مذکر مخاطب
تَ	ذَهَبَ -	+	ینَ	تَذْهَبِينَ	مفرد مؤنث مخاطب
تَ	ذَهَبَ -	+	انِ	تَذْهَبَانِ	مثنی مؤنث مخاطب
تَ	ذَهَبَ -	+	نَ	تَذْهَبِينَ	جمع مؤنث مخاطب
أَ	ذَهَبَ -	+	-	أَذْهَبُ	متکلم و حده
نَ	ذَهَبَ -	+	-	نَذْهَبُ	متکلم مع الغير

همان‌طور که در بالا مشاهده می‌کنیم برخی از صیغه‌ها از نظر ظاهری با هم فرقی ندارند، که برای تشخیص آن‌ها در جمله باید از قرینه‌های موجود در جمله مثل ضمیر کمک جست تا فعل‌ها همان‌گونه که هست ترجمه شوند.

نکته: نون (ن) در مثناهای غایب و مخاطبِ مذکر و مؤنث، جمع مذکر غایب و مخاطب و هم‌چنین مفرد مؤنث مخاطب علامت صیغه نیست در حقیقت جانشین (ن) رفع در لام‌الفعل اولین صیغه (يَفْعَلُ) می‌باشد.

تمرین

۱- لغات زیر را ترجمه کنید.

مَلَأَ :	مِياه:	تَفَقَّدَ:
عَرَشَ:	إِذَا:	زُجَّاجَ:
به عربی ←	پی‌بردم:	رسیدن:

۲- ترجمه‌ی جمله‌های زیر را کامل کنید.

- الف) هذا كتابٌ يَطْلُبُ تَرْكَ دِينِنَا . « این که دین مان را می‌خواهد.»
- ب) وجدتُ امرأةً لها جيشٌ قوىٌّ و عَظِيمٌ. « زنی را که نیرومند و بزرگی دارد. »
- ج) إنَّ الملوکَ إذا دَخَلُوا قَریةً أفسَدوها. « چون (زمانی که) به شهری در آیند در آن جا »

۳- اسم‌های زیر را در جاهای مخصوص خود قرار دهید.

« طالبات - زجاج - میاه - قریة - رَجُلَین - صادقون - أقویاء - فراشات - بحر - خاشعین - مملکة - تلمیذتان »

مفرد مذکر	مفرد مؤنث	مثنی	جمع مذکر سالم	جمع مؤنث سالم	جمع مکسر

۴- جمع اسم‌های زیر را بنویسید. (جمع‌های مذکر را به هر دو شکل جمع ببندید.)

مسلم:.....	قافله:.....	صادقة:.....
بحر:.....	زهرة:.....	أخ:.....
أخت:.....	ناجح:.....	

۵- در جمله‌های زیر اسم اشاره‌ی مناسب بنویسید.

الف) عرش (نزدیک)	ب) طيبات (دور)
ج) واقفون (دور)	د) بومة (دور)
ذ) وعاء (دور)	
ر) معلمان (نزدیک)	ه) رجال (نزدیک)
و) شجرتين (نزدیک)	ی) فائزات (نزدیک)

۶- گزینه‌ی درست را انتخاب کنید.

الف) كان لِسُلَيْمَانَ قوی

طير (۱)	أسد (۲)	جيش (۳)
ب) يسجدون لربهم .		

هذان (۱)	هؤلاء (۲)	هذين (۳)
ج) تذهب إلى البيت.		

أبيها الطفلة (۱)	أيتها الطفلة (۲)	هي (۳)
د) هذان في الغرفة.		

الطيبات (۱)	الطيبتان (۲)	الطيبان (۳)
ه) أنظر إلى هذين.....		

الشجرتين (۱)	الفأسين (۲)	الشجران (۳)
و) هما تجعلان الطفل في السلة.		

الصغيرة (۱)	الجميل (۲)	الجميلة (۳)
-------------	------------	-------------

۷- جاهای خالی جمله‌های زیر را با توجه به موارد خواسته شده‌ی داخل پرانتز کامل کنید.

الف) محمدٌ و حسنٌ..... إلى المدينةِ (ماضی فعل « وَصَلَ »)

ب) أَنْتُمْ فی الشَّارِعِ جیداً. (مضارع فعل « لَعِبَ -َ »)

ج) فاطمةٌ و نسرینٌ و زینبٌ إلى البیتِ (مضارع فعل « ذَهَبَ -َ »)

د) نَحْنُ الشَّجَرَةَ. (ماضی فعل « غَرَسَ »)

ه) مَنْ کلامِ الحَقِّ. (مضارع فعل « قَبِلَ -َ »)

و) آيَتِهَا التَّلْمِيذَةُ! أَنْتِ لِلَّهِ. (مضارع فعل « سَجَدَ -ُ »)

۸- جمله‌های زیر را با کلمات داده شده بازنویسی کنید.

« نحن أقوىاء لا خوف علينا »

هيَ ←

قَوِيَّتَانِ ←

أَنَا ←

« هذا الطالبُ الناجحُ في بيته »

هاتانِ ←

في بيتهَا ←

۹- در جاهای خالی هر جمله ضمیر مناسب بنویسید.

الف)..... وَجَدْتَ كِتَابَكَ. ب)..... تَأْكُلَانِ طَعَامَهُمَا.

ج)..... يَخْرُجْنَ مِنَ الْغَايَةِ. د)..... نَظَرْتُ إِلَى الْبَحْرِ.

ه) هُوَ لَأَنْ نَاجِحُونَ وَ..... عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ. و)..... خَرَجْنَا مِنَ الْبَيْتِ.

۱۰- در هر گروه کلمه‌ی ناهماهنگ را مشخص کنید.

الف) أَيْامٌ - أَقْوِيَاءٌ - غِيَابٌ - الْمُلُوكُ .

ب) ذَهَبَتْ - تَذَهَبُ - أَذْهَبُ - نَذَهَبُ.

ج) طَيْرٌ - حَمَامَةٌ - أَسَدٌ - هُدْهُدٌ.

۱۱- کلمات مشخص شده را در ستون مخصوص خود بنویسید.

اسم	فعل	حرف
.....
.....
.....
.....

الف) آيِن ذَهَبْتَ يَا هُدُودُ؟

ب) اَنَا أُغْرِقُ الْآنَ.

ج) أَنْتَ تَنْظُرُ إِلَى السَّمَاءِ فِي اللَّيْلِ.

د) وَالنَّاسُ فِيهَا يَعْبُدُونَ الشَّمْسَ.

۱۲- غلط‌های مشخص شده را تصحیح کنید.

الف) هَذَا الْعَامِلُونَ نَهَضْنَ مِنْ مَكَانِهِمْ.

ب) أَيُّهَا الظَّالِمُ! تَخْسِرِينَ فِي الْآخِرَةِ.

ج) الْمَلِكَةُ يَنْظُرُ إِلَى قَصْرِ زَجَاجِي.

د) أَنَا وَ أَحْمَدُ أَقْرَأُ الدَّرْسَ.

۱۳- پرسش و پاسخ های زیر را با فعل و ضمیر مناسب کامل کنید.

الف) ماذا رَسَمَ الطِّفْلُ؟ (ضمير) (فعل) طائرًا جميلًا في السماء.

ب) مِنِ أَيْنَ تَخْرُجَانِ؟ (ضمير) (فعل) من مدرستِهِمَا.

ج) ماذا تَفْعَلِينَ؟ (ضمير) أَقْرَأُ كِتَابَ (ضمير)

د) إِلَى أَيْنَ (فعل)؟ أَذْهَبُ إِلَى بَيْتِي.

ه) هَلْ تَخْرُجُونَ مِنَ الْمَدْرَسَةِ؟ نَعَمْ ، (ضمير) (فعل) مِنَ الْمَدْرَسَةِ؟

۱۴- جمله های زیر را به فارسی روان ترجمه کنید.

الف) النَّاسُ فِيهَا يَعْبُدُونَ الشَّمْسَ ←

ب) رَبِّ إِنِّي أَسْلَمْتُ مَعَ سَلِيمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ←

- ج) أَيُّهَا الْمَلَأُ! أَطْلُبُ مِنْكُمْ عَرْشَ مَلِكَةِ سَبَاءٍ قَبْلَ وُصُولِهَا
 د) غَضِبَ سُلَيْمَانُ لِنِجَابِ الْهُدْهِدِ
 ه) أَمَرَ سُلَيْمَانُ بِنَاءِ قَصْرِ زَجَاجِيٍّ فَوْقَ الْبَحْرِ

۱۵- آیات زیر را با توجه به ترجمه‌ی آن‌ها کامل کنید.

- الف) وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ « و او پروردگار عرش و تخت بزرگ است. »
 ب) وَجَدْتُمْهَا وَ قَوْمَهَا لِلشَّمْسِ مِنْ دُونِ اللَّهِ . « او و قومش را یافتم که به جای خداوند برای خورشید سجده می کنند. »
 ج) فَأَنْفَخُ فِيهِ فَيَكُونُ بِأَذْنِ اللَّهِ . « در آن تنفس قدسی بدمم تا به امر خدا مرغی گردد. »
 د) فِيهَا قِيَمَةٌ . « در آن نوشته هایی استوار است. »

۱۶- هم‌خانواده‌ی کلمه‌های داده شده را در آیه‌های زیر مشخص کنید و در نقطه چین

بنویسید.

« غِيَابٌ - تَصَدَّقُ - تَحَكُّمٌ - أَقْوِيَاءٌ »

الف) وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

ب) وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ

ج) نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذَكُّرًا وَ مَتَاعًا لِلْمُؤْمِنِينَ

د) وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا

اگر بخواهید همیشه در مورد انسان‌ها
 قضاوت کنید، هرگز فرصت دوست داشتن
 آن‌ها را نخواهید داشت.

سنجش توان علمی از درس اول

۱- کدام گزینه ترجمه‌ی کلمه‌ی « أَسْلَمَ » می‌باشد؟

- (۱) تسلیم شدم
(۲) تسلیم شدم
(۳) تسلیم شد
(۴) تسلیم شدید

۲- کدام یک از أفعال زیر مضارع نیست؟

- (۱) أَعْبَدُ
(۲) يَسْكُنُ
(۳) أَحْسَنَ
(۴) يَكْشِفُ

۳- مفرد کدام جمع مکسر درست نیست؟

- (۱) میاه: ماء
(۲) آیام: يوم
(۳) أعلام: عالم
(۴) طيور: طير

۴- کدام گزینه به ترتیب « اسم - فعل - حرف » است؟

- (۱) جیش - ترک - تَصَدَّقَ
(۲) عرش - هذا - ماذا
(۳) ماذا - مَنْ - ظلمتُ
(۴) معجزةٌ - أسلمتُ - يا

۵- چنان چه جمله‌ی « يَخْرُجُ هَذَا الْمُعَلِّمُ مِنَ الصَّفِّ » به مؤنث تبدیل شود، کدام گزینه درست است؟

- (۱) تَخْرُجُ هَذِهِ الْمُعَلِّمَةُ مِنَ الصَّفِّ
(۲) تَخْرُجُ هَذِهِ الْمُعَلِّمَةُ مِنَ الصَّفِّ
(۳) تَخْرُجِينَ هَذِهِ الْمُعَلِّمَةُ مِنَ الصَّفِّ
(۴) يَخْرُجُ هَذِهِ الْمُعَلِّمَةُ مِنَ الصَّفِّ

۶- مننای یک کلمه « واقفتين » می‌باشد، جمع مذکر آن کدام است؟

- (۱) واقفات
(۲) واقفون
(۳) واقفتين
(۴) واقفين

۷- جمع جمله‌ی « هذه الطالبةُ المجدةُ في بيتها » کدام است؟

- (۱) هاتان الطالبتانِ المجدتانِ في بيتهما
(۲) هاتين الطالبتينِ المجدتينِ في بيتها
(۳) هؤلاء الطالباتُ المجداتُ في بيتهنَّ
(۴) هؤلاء الطلابُ المجدون في بيتهم

۸- کدام فعل برای ضمیر « هُما » مناسب نیست؟

- (۱) يَذْهَبَانِ
(۲) تَذْهَبَانِ
(۳) تَذْهَبِينَ
(۴) ذَهَبَا

۹- ترجمه‌ی عربی « عبادت می کنند » (جمع مؤنث) کدام است؟

(۱) تَعْبُدُونَ

(۲) يَعْْبُدْنَ

(۳) تَعْبُدَانِ

(۴) عِبْدَانِ

۱۰- ترجمه‌ی عربی جمله‌ی « به همراه سلیمان در برابر خدا تسلیم شدم » کدام است؟

(۱) أَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ

(۲) أَسْلَمْتُ لِسُلَيْمَانَ لِلَّهِ

(۳) أَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ

(۴) أَسْلِمُ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ

۱۱- کدام کلمه درست معنی نشده است؟

(۱) المَلَأَ: بزرگان

(۲) زَجَّاجٌ: شیشه

(۳) عَرَّشٌ: تخت

(۴) مِيَاهٌ: آب

۱۲- ترجمه‌ی درست جمله‌ی « خرج سلیمانُ لِيَتَفَقَّدُ جِيشَهُ » کدام است؟

(۱) سلیمان سپاهش را برای جستجو خارج کرد.

(۲) سلیمان برای رسیدگی به سپاهش بیرون رفت. (خارج شد)

(۳) سلیمان برای رسیدگی به سپاهش خارج می شود.

(۴) سلیمان برای جویا شدن از سپاهش خارج شد.

جدول یادگیری

مبحث مطالعاتی	میزان آمادگی	مرور ۱	مرور ۲	مبحث مطالعاتی	میزان آمادگی	مرور ۱	مرور ۲
یادگیری ترجمه متن درس				الدراسات القرآنية			
یادگیری و حفظ لغات درس				یادگیری ترجمه صورت تمرینات			
یادگیری قواعد				حل نمونه سوالات همراه			
حل تمرینات درس							

ثبت اشکالات درسی:

تاریخ رفع اشکال:

الدرس الثانی

وزن کلمات

کلمات عربی دارای ریشه ۳ حرفی - ۴ حرفی و یا ۵ حرفی هستند. به کلمه‌هایی که دارای ۳ حرف اصلی هستند (ثلاثی) می‌گویند. در هر کلمه‌ی ۳ حرفی (ثلاثی) حرف اول «فَاء الفعل» حرف دوم «عین الفعل» و به حرف سوم «لام الفعل» گویند. هر کلمه‌ی عربی دارای وزن و آهنگ است. معیار تشخیص وزن و حرف اصلی کلمات، کلمه‌ی «فعل» می‌باشد. در زبان عربی برای دستیابی به معانی جدید حرف یا حروفی را بر اساس وزن به حروف اصلی کلمه اضافه می‌کنند.

برای به دست آوردن و ساختن صفت فاعلی (یا همان اسم فاعل) کلمه را بر وزن «فَاعِل» می‌سازیم. مانند: كَتَبَ ← بر وزن فاعل می‌شود ← كَاتِبٌ (یعنی نویسنده، کسی که عمل نوشتن را انجام می‌دهد). البته اسم فاعل مانند هر اسم دیگری دارای تقسیماتی چون مذکر و مؤنث - مثنی و جمع می‌باشد. که بر این اساس اسم فاعل دارای ۶ صیغه است.

فَاعِلٌ	فَاعِلَانِ	فَاعِلُونَ
فَاعِلَةٌ	فَاعِلَتَانِ	فَاعِلَاتٌ

برای ساختن صفت مفعولی (اسم مفعول) کلمه را بر وزن مَفْعُولٌ می‌سازیم.

مانند: ضَرَبَ ← که بر وزن مَفْعُولٌ می‌شود ← مَضْرُوبٌ (یعنی کسی که کتک خورده و مورد

ضرب و شتم قرار گرفته است)